

A close-up photograph of several green plant stems, likely from a herb, with small, light-colored flowers. The stems are in sharp focus, while the background is blurred, creating a bokeh effect. The lighting is bright and natural, highlighting the texture of the leaves and the delicate structure of the flowers.

Lounaistiedon strategia 2018-2020

Johdanto

Lounaistiedon strategia määrittää aluetietopalvelu Lounaistiedon toiminnan ja palveluiden tavoitteet vuosille 2018-2020 ja auttaa kohdentamaan resursseja ja käytännön työtä olennaiseen.

Lounaistiedon strategia on laadittu Lounaispaikan ohjausryhmän sekä Varsinais-Suomen liiton tietopalveluryhmän työpajojen pohjalta keväällä 2018. Pohjana on käytetty myös vuonna 2015 laadittua raporttia *Lounais-Suomen aluetietopalvelun mallin luonti ja palvelukehitys* sekä ohjausryhmän jäsenten haastatteluja vuodelta 2016.

Strategian toteutumista edistetään laatimalla Lounaistiedolle vuosittain strategiaan perustuva toimintasuunnitelma, jonka suunnittelujen toimenpiteiden toteutuminen arvioidaan vuoden päätyttyä.

Lounaistieto on aluetietopalvelu, jota ylläpitävät yhdessä Lounaispaikka-verkosto sekä Varsinais-Suomen liitto. Lounaistiedon toiminta on osa maakuntastrategian toteuttamiseen liittyvää kumppanuusfoorumityötä, joka tuo yhteen ihmiset ja tiedon. Lounaispaikka-verkoston rahoittajat ovat Varsinais-Suomen liitto ja Satakuntaliitto, Turun kaupunki, Turun yliopisto sekä Åbo Akademi yhdessä Yrkeshögskolan Novian kanssa.

Tämän dokumentin tekstit ovat käytettävissä lisenssillä Creative Commons Nimeä 4.0.

Ohjaavat periaatteet

Alueelliset strategiat

Varsinais-Suomen maakuntastrategian päätoimenpide on Kumppanuusfoorumi, jonka perustana ovat ihminen ja tieto. Foorumi kokoaa yhteen avoimen tiedon sekä tekijät, joiden tavoite on saavuttaa yhdessä ja tietoa jakamalla enemmän. *Varsinais-Suomen maakuntaohjelma 2018-2021* sisältää tavoitteen Varsinais-Suomesta alueena, jossa avointa dataa on runsaasti saatavilla ja siten kaikkien toimijoiden saatavilla dataperustaisen liiketoimintaekosysteemin käytettävissä. (s. 12, 24)

Satakunnan maakuntaohjelmassa 2018-2021 tavoitellaan yrittäjyyden kiinnostavuuden lisäämistä edistämällä uutta liiketoimintaa ja digitalisaatiota, sekä tähdätään maakunnan teollisuuden kasvuun edistämällä data-analytiikan mahdollisuuksia. (s. 24, 26)

Datan avoimuuden merkitys on tunnistettu *Turku 2029 -kaupunkistrategiassa*. Kaupungin kärkihanke *Smart and wise Turku* edistää kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja kaupungin kilpailukyvyn parantamista digitalisaation ja datan saatavuuden avulla.

Avoin data

PSI-direktiivissä säädetään EU-tasolla julkisen sektorin tietovarantojen avaamisesta uudelleenkäyttöön. Direktiivi kannustaa saattamaan mahdollisimman paljon julkisen sektorin hallussa olevaa tietoa muiden toimijoiden käytettäväksi.

Juha Sipilän *hallitusohjelmassa* on tunnistettu tarve luoda avoimella datalla ja tietovarantojen paremmalla hyödyntämisellä edellytyksiä uusille liiketoimintatiedoille.

Avoin hallinto -hanke, jota koordinoi Valtiovarainministeriö, pyrkii hallinnon toiminnan ja tiedon avaamisen kautta varmistamaan kansalaisen ja kansalaisjärjestöjen mahdollisuudet osallistua yhteiskunnan kehittämiseen.

UNIFIn johdolla laaditun *Avoimen tieteen ja datan toimenpideohjelman* tavoitteena on tehdä Suomesta avoimen tieteen suunnannäyttäjä. Tieteellisen tiedon ja erilaisten tutkimustuotteiden, kuten julkaisujen ja datan, vapaan saatavuuden verkossa todetaan parantavat tieteen laatua, tukevan demokraattista päätöksentekoa, lisäävän kansalaisten ymmärrystä ja tietoisuutta sekä palvelevan elinkeinoelämää.

Turun yliopiston datapolitiikan mukaan avoimien tutkimusaineistojen tuottaminen on osa akateemista ansioitumista, ja julkaistuihin tutkimustuloksiin liitetty tutkimusdata on lähtökohtaisesti yhteiskäyttöistä ja avointa.

Ohjaavat periaatteet

Paikkatieto

INSPIRE-direktiivin tavoitteena on paikkatietojen yhteiskäyttöisyys ja yhteinen paikkatietoinfrastruktuuri EU-tasolla.

Paikkatietoalusta-hanke yhtenäistää valtion, maakuntien ja kuntien paikkatiedot ja tuo ne myös yritysten ja yhteisöjen saataville. Tavoitteena on yhtenäistää ja parantaa julkisen hallinnon sähköisiä palveluita, parantaa ja tehdä läpinäkyvämmäksi tietopohjaista päätöksentekoa sekä säästää kustannuksia julkisessa hallinnossa. Hanke koostuu kahdeksasta osahankkeesta.

Kansallinen paikkatietostrategia 2018 "Päätöksen paikka" edistää julkisen hallinnon ja yritysten tuottaman paikkatiedon saatavuutta ja käytettävyyttä sekä kannustaa hyödyntämään paikkatietoa päätöksenteossa ja palveluiden kehittämisessä. (s. 5)

Maakunta- ja sote-uudistus

Maakunta- ja sote-uudistuksen yhteydessä maakuntien tehtäviin kytketään velvoite ympäristötiedon tuottamisesta. "Maakunnan tehtäviä ovat myös alueiden käytön, alue- ja yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seuranta sekä vesien- ja merenhoidon seurantatiedon tuottaminen. Tärkeää on, että maakunta vaihtaa ympäristötietoa eri organisaatioiden kanssa ja että maakuntien, tutkimuslaitosten ja yritysten tiivis yhteistyö jatkuu." alueuudistus.fi/ymparistotieto

Maakunta- ja sote-uudistuksen tietojohdantamiseen liittyviä hankkeita koordinoidaan Maakuntatieto-ohjelmassa. Ohjelman tavoitteena on rakentaa yhtenäinen tietopohja, joka on sujuvasti ja tarpeiden mukaisesti kaikkien osapuolten käytössä maakuntien palvelujen järjestämisessä sekä tukee vaikuttavaa ja kustannustehokasta ohjausta ja johtamista.

Hallituksen 12.9.2016 strategiaistunnossaan tekemien linjausten mukaan maakunta- ja sote-uudistuksessa on tärkeää toteuttaa uudella tavalla julkisen hallinnon ja palveluiden digitalisointi ja kehittää julkista hallintoa yhtenäisenä, asukkaiden ja yritysten sekä muiden yhteisöjen toimintaa edistävänä digitaalisena palvelualueena.

Tavoitteet

Lounaistiedon tavoitteina on

1. alueen kehittämisen ja päätöksenteon tietoperustan vahvistaminen sekä julkishallinnon toiminnan tehostaminen
2. kansalaisyhteiskunnan tukeminen tarjoamalla palveluita ja sisältöjä kansalaisille ja järjestöille
3. dataperustaisen liiketoiminnan edellytysten parantaminen

Tavoitteisiin pyritään edistämällä tiedon yhteiskäyttöä. Lounaistieto kokoaa alueen julkishallinnon organisaatioiden kuten kuntien, maakunnan liittojen, järjestöjen, verkostojen ja hankkeiden tuottamaa tietoa ja jakaa sitä eteenpäin sekä jalostettuna tietona että avoimena datana.

Keskeisimpiä kohderyhmiämme ovat maakunnan ja kuntien viranomaiset ja päätöksentekijät, tutkijat, kuntalaiset, järjestöt ja elinkeinoelämä.

Lounaistiedon toiminta-alueena on Varsinais-Suomen lisäksi Satakunta. Tarpeen vaatiessa voimme toimia myös laajemmalla alueella.

Toimenpiteet

Lounaistiedon toimintaa laajasti koskevat toimenpiteet

- Ylläpidämme karttapalvelua, dataportaalia ja tilastoesityksiä, ja huolehdimme niiden toimivuudesta. Panostamme monipuolisten ja ajantasaisten aineistojen jakeluun sekä tiedon ymmärrettävyyteen.
- Seuraamme toimintaympäristön muutoksia ja mukautamme tarvittaessa toimintaamme. Olemme muutosprosesseissa mukana aktiivisena toimijana. Seuraamme eri toimijoiden suunnitelmia, Lounaistiedon toimintaa sivuavia palveluita.
- Viestimme aktiivisesti palveluistamme, tapahtumistamme ja sidosryhmien toiminnasta.
- Lisäämme Lounaistiedon vaikuttavuutta laajentamalla rahoittajaverkostoa ja edistämällä uutta hanketoimintaa.
- Osallistumme kumppanuusfoorumin toimintaan muun muassa järjestämällä tilaisuuksia ja seminaareja.
- Teemme sidosryhmäyhteistyötä alueellisella ja kansallisella tasolla. Yhteistyö tuo synergiaetuja mm. tiedotuksessa, tapahtumajärjestelyissä ja sovelluskehityksessä sekä edistää Lounaistiedon palveluiden pysymistä ajantasalla. Lisäämme kontakteja myös kansainvälisellä tasolla.
- Tarjoamme mahdollisuuksia tilastoupotusten sekä interaktiivisten, dynaamisten karttaupotusten tekemiseen.
- Selvitämme mahdollisuuksia lisätä keinovalikoimaa, joka auttaa palvelun käyttäjiä tiedon omatoimisessa analysoinnissa ja visualisoinnissa.

Toimenpiteet

Tavoite 1:

Alueen kehittämisen ja päätöksenteon tietoperustan vahvistaminen sekä julkishallinnon toiminnan tehostaminen

- Edistämme paikkatietojen saatavuutta ja INSPIRE-direktiivin toimeenpanoa. Tarjoamme ajantasaista avointa tietoa.
- Panostamme monipuolisen ympäristötiedon saatavuuteen tekemällä yhteistyötä mm. ELY:n ja Valonian sekä valtakunnallisten toimijoiden kanssa.
- Kehitämme yhteistyössä Varsinais-Suomen liiton kanssa tilastonäkymää maakunnan tilan seuraamiseksi.
- Palveluihimme sisältyy mahdollisuus tehdä kartta- ja tilastoupotuksia. Tilastoupotusten avulla avulla Lounaistiedossa olevat tiedot esimerkiksi kuntien väestökehityksestä ja työllisyydestä saadaan näkymään kuntien omille verkkosivuille.
- Tarjoamme tutkijoille mahdollisuuden tuoda tutkimustuloksiaan päätöksentekijöiden ja viranhaltijoiden hyödynnettäviksi ja siten edistämme yliopiston kolmatta tehtävää eli yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Toimenpiteet

Tavoite 2:

Kansalaisyhteiskunnan tukeminen tarjoamalla palveluita ja sisältöjä kansalaisille ja järjestöille

- Viestimme avoimen datan mahdollisuuksista mahdollisimman ihmiskeskeisesti ja ymmärrettävästi, jotta datan merkitys arkipäivässä hahmottuisi.
- Edistämme julkishallinnon tuottamien tietoaineistojen saatavuutta ja siten hallinnon läpinäkyvyyttä.
- Tarjoamme yhdistystoiminnan suunnittelussa auttavaa tietoa sekä mahdollisuuksia karttaupotusten tekemiseen.
- Tuemme joukkoistettua tiedonkeruuta esimerkiksi järjestämällä aihepiiriin liittyviä tilaisuuksia.
- Teemme oppilaitosyhteistyötä esitelläksemme paikkatiedon ja avoimen datan mahdollisuuksia opiskelijoille.
- Parannamme avoimen virkistysreititiedon saatavuutta viestimällä palvelukokonaisuutemme kuuluvasta, virkistysreititiedon keräämiseen ja ylläpitoon tarkoitettusta Virma-työkalusta.
- Pyrimme toteuttamaan maakunnallisen tapahtumarajapinnan esimerkiksi hanketoiminnan kautta.

Toimenpiteet

Tavoite 3:

Dataperustaisen liiketoiminnan edellytysten parantaminen

- Edistämme datan avaamisen sisällyttämistä osaksi organisaatioiden perustoimintaa jakamalla tietoa esimerkiksi 6Aika Avoin data ja rajapinnat -kärkihankkeessa tuotetuista rajapinta- ja yhteistyömalleista ja edistämme siten avoimen datan saatavuutta.
- Tarjoamme dataa yritysten sovelluskehitystarpeisiin sekä esimerkiksi liiketoiminnan sijoittamisessa auttavaa paikkatietoa.
- Järjestämme datan hyötykäytön edistämiseen liittyviä tilaisuuksia kuten hackathoneja ja työpajoja.
- Seuraamme datan hyödyntäjien tarpeita (esim. dataportaalin analytiikka) ja pyrimme välittämään niitä datan tuottajille kuten kunnille.
- Teemme sidosryhmäyhteistyötä tavoittaaksemme yrityksiä (esim. Yrityssalo, HUB Turku, Turku Science Park Oy)

Keskeiset yhteistyökumppanit

Alueellisesti:

- Lounaispaikka-verkoston rahoittajat: Varsinais-Suomen liitto, Satakuntaliitto, Turun kaupunki, Turun yliopisto sekä Åbo Akademi yhdessä Yrkeshögskolan Novian kanssa
- Lounais-Suomen kunnat
- Alueellinen avoimen datan verkosto: Turun kaupunki, Turku Science Park Oy, Turun ammattikorkeakoulu, Turun yliopisto, Avoin Satakunta
- Varsinais-Suomen ELY-keskus, Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntamuseot, muut alueella toimivat viranomaiset, Valonia
- Turun yliopiston Digital Futures -profiilaatioalue, Maantieteen ja geologian laitos, Tulevaisuuden teknologioiden laitos, muut oppilaitosyhteistyökumppanit

Kansallisesti:

- Kuutoskaupunkien verkosto
- Maakuntaliitot
- Muut alueelliset avoimen datan toimijat
- Avoimen lähdekoodin paikkatietoyhteistyöhön liittyvä Oskari-verkosto
- Suomen ympäristökeskus, Maanmittauslaitos, ministeriöt sekä muut keskusvirastot ja tutkimuslaitokset

